



T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

25 Subat 2020

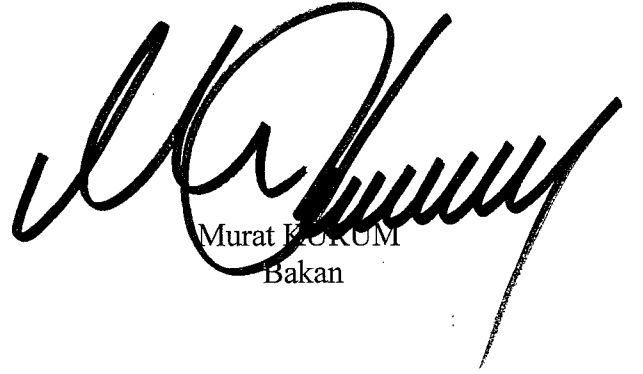
Sayı : 30824082/610- 49120
Konu : Yazılı soru önergeleri

.../.../2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları, Bakanlığımıza geliş tarih-sayıları ile konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.



Murat KORKUM
Bakan

EKLER:

- Liste (6 Adet- 6 Sayfa)
- Cevap yazısı (74 Adet, 109 Sayfa)

**İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN MURAT ÇEPNİ'NİN
TBMM 7/15137 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR

Basında çıkan haberlere göre, Ciner Enerji Grubu bünyesinde bulunan ve Şırnak ili Silopi ilçesi Görümlü ve Çalışkan Köyleri arasındaki kurulmuş olan Silopi Termik Santrali, çevre, canlılar ve insan sağlığı için ciddi riskler oluşturmaktadır. Bölgede 2003 yılında termik santral kurmak için çalışmalar başlatılmış, ilk üretim lisansı 1.ünite için 2004 yılında alınmıştır. 2005 yılında Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) raporu hazırlanmış, 2015 yılında da 2. ve 3'üncü ünitelerinin Enerji İşleri Genel Müdürlüğü nezdinde Geçici Kabulleri yapılmış ve üniteler ticari işletmeye geçmiştir.

Termik santrallerde üretim sırasında azotoksit, kükürtdioksit ve pek çok küçük yapılı partikül açığa çıkmaktadır. Bu zararları maddeler; salındıkları çevredeki insanların sağlığı için tehdit oluşturmakta, sinir sisteminde olumsuz etkilere yol açmakta, hayvanlara, tarım ürünlerine, su kaynaklarına ve ormanlara zarar vermektedir. Üretim sırasında bacalardan salınan küller, bu külleri solumak zorunda kalan insanlarda kanser riskini arttırmaktadır. Ayrıca, bacalardan yayılan zararlı gazlar asit yağmurlarının oluşmasına neden olmaktadır. Asit yağmurları sonucunda termik santralinin inşa edildiği bölgelerdeki toprakların yapısının bozulması ve verimin düşmesi gibi pek çok olumsuz durumla karşılaşmaktadır. Asit yağmurları, ağaçları da tahrip ederek hayvancılığı da olumsuz etkilemektedir. Santrallerde yüksek sıcaklıklarda elde edilen buharın soğutulması amacıyla yer altı suları veya akarsular kullanılmaktadır. Çekilen soğuk su yerine bırakılan sıcak su ortamdaki canlılara zarar vermekte, akarsuları, yer altı kaynaklarını kirletmekte ve yeşilliği tahrip etmektedir. Şırnak'ın Silopi ilçesine bağlı Görümlü ve Çalışkan köyleri arasında bulunan Silopi Termik Santrali, bölgede tüm canlıların yaşamını tehdit etmektedir. Bugüne kadar santraldeki ünite sayısının üçe çıkartılması santralin olumsuz etkilerinin artmasına ve daha geniş bir alana yayılmasına neden olmuştur. Mağduriyetler yaşayan bölge halkının isteği santralin kapatılması ya da düzenli bakımının yapılmasıdır. Ayrıca, basında çıkan bir diğer habere göre; Türkiye Barolar Birliği Çevre ve Kent Hukuku Komisyonu, daha önce Meclis gündemine getirilen ancak tepkiler nedeniyle geri çekilen termik santrallerin çevre yükümlülüğünden muafiyetin 3 yıl uzatılmasının 'vergi kanunu' adı altında sunulan torba yasa ile tekrar Meclis gündemine getirileceğini bildirmiştir. Temiz çevre, temiz hava ve sağlık hakkı anayasa ve yasalarla güvence altında alınmış vatandaşlık haklarıdır. Devlet vatandaşlarına karşı bu hakları sağlamakla ve bu hakları korumakla yükümlüdür.

Bu bağlamda;

1) Silopi Termik Santralinin faaliyetleri nedeniyle bölgede kanser ve kalp hastalıklarında gözle görülür bir artış yaşandığı iddia edilmektedir. Hamile kadınlarda yaşanan düşük oranı da artmıştır. Halk sağlığının ve çocukların geleceklerinin korunması için Bakanlığınızın bu konuda bir çalışması var mıdır? Silopi termik santralinin kanserden astıma halk sağlığına verdiği zararların tespiti, tedavisi için Sağlık Bakanlığı ile işbirliği yapılmakta mıdır? 2004 yılından bu yana bölgede kaç kanser vakası yaşanmıştır? Silopi Halkının sağlığını korumak, termik santral nedeniyle yaşanan mağduriyetleri gidermek için Hükümetiniz ne yapacaktır?

2) Silopi Termik Santralinin denetimi ne şekilde, hangi aralıklarla yapılmaktadır? Santralde filtre kullanılmakta mıdır? Kullanılmıyorsa Bakanlığınızın yaptırımı olacak mıdır? Eğer kullanıyor ise filtrelerin yeterli ve uygun olup olmadığı konusunda bir araştırma yapılmış mıdır? Yönetmeliklerin dışında bir durum tespit edilirse, çevreye ve insan sağlığına verdiği telafisi imkansız zararlar için santralin kapatılması gibi yaptırımlar gündeme getirilecek midir?

3) Silopi halkı ve sivil toplum kuruluşları santral nedeniyle yaşadıkları mağduriyetler için tepkilerini ve taleplerini dile getirmektedirler. Santralin kuruluş aşamasında santral hakkında yöre halkı bilgilendirilmiş midir? Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) raporu paylaşılmış mıdır? Yeni üniteler yapıldığında ÇED raporu güncellenmiş midir? Halkı bilgilendirme toplantısı yapıldıysa toplantıya kimler katılmıştır?

4) Silopi Termik Santral Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) raporuna uygun faaliyet yürütüp yürütmediği takip edilmekte midir? Santralin Çevreye verdiği zararlar, neden olduğu hava kirliliği tespit edilmiş midir? Bu konuda Sivil Toplum Kuruluşları ve Çevreci kuramlarla işbirliği yapılmakta mıdır? Santralin çevreye en az zarar verecek şekilde faaliyetini sürdürmesi için Bakanlığınız ne gibi çalışmaları vardır?

5) Silopi Termik santralinin, çevreye karşı yükümlülüklerine uymamaları, santralden çıkan kül ve duman nedeniyle yöre halkının nefes alamayacak hale gelip kanser gibi ciddi hastalıklara yakalanmaları nedeniyle, şirketin verdiği zararlardan sorumlu tutulmaları için 2872 Sayılı Çevreyi Kanunu'na göre ve hukuki olarak Bakanlığınız devreye girecek midir?

6) Basında çıkan, TBB Çevre ve Kent Hukuku Komisyonunun "özelleştirilen termik santrallerin çevre yükümlülüklerinden muaf tutulmasına" dair düzenlemeye şirketlere tanınan süre 31.12.2019 tarihi itibarıyla sona ermektedir ve bilindiği kadarıyla enerji şirketleri çevre yükümlülüklerini yerine getirmek için herhangi bir adım atmamışlardır. Meclise gelen teklifte, 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile ilgili değişiklikler içeren bir madde ile lisanssız üretim projeleri ile ilgili düzenlemeye, geçici madde 26 olarak Kanun'a eklenmesi istenilen "Sözleşme Süre Uzatımı ve Devir" başlıklı madde ile bazı hak ve yükümlülüklerin yerine getirilmesi için öngörülen sürelerin 36 ay, yani 3 yıl uzatılmak istendiğinin anlaşıldığı." iddiaları doğru mudur? Muafiyet 3 yıl uzatılacak mıdır? Bakanlığınızın süre uzatılması hakkında görüşü nedir?

7) Türkiye genelinde, Sağlık Bakanlığı ile işbirliği yapılarak, termik Santrallerin neden olduğu hava kirliliğinin insan sağlığına verdiği zararlar ve termik santrallerin yol açtığı hastalıkların sağlık harcamaları içindeki yeri üzerine çalışmalar yapılmış mıdır? Çalışmalar yapıldıysa sonuçları kamuoyu ile paylaşılacak mıdır?

8) Türkiye genelinde termik santrallerin tarımsal alanlara, hayvancılığa verdiği zararların tespiti için ziraat fakülteleri, ilgili meslek odaları ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliğine gidilmiş midir? Hükümetinizin bu tür çalışmaları var mıdır? Varsa sonuçlar kamuoyu ile paylaşılacak mıdır?

CEVAPLAR

1,7,8) Şırnak İli Silopi İlçesi sınırları içerisinde yapımı planlanan Silopi Termik Santrali (135 MW), Kömür Madeni ve Kireçtaşı Ocağı projesi hakkında 15.04.2004 tarihinde Bakanlığımıza yapılan ÇED başvurusunun tamamlanmasını müteakip proje hakkında 21.07.2005 tarihinde ÇED Olumlu Kararı verilmiş olup, aynı sahada 2 yeni 135 MW'lık ünitenin kurulmasının planlanması üzerine, Silopi Termik Santrali (270 MWe-712 MWt), Santrala Yakıt Sağlayan Asfaltlı Sahası ve Kireçtaşı Sahaları Kapasite Artışı projesi ile ilgili olarak 06.07.2009 tarihinde başlatılan yeni ÇED sürecinin tamamlanmasıyla da proje hakkında 04.07.2011 tarihinde ÇED Olumlu Kararı verilmiştir.

Silopi Termik Santrali projesinin ÇED süreci içerisinde, ÇED Yönetmeliği'nin 8. maddesi 3.fıkrası gereğince; projenin konusu, türü ve proje için belirlenen yerin özellikleri dikkate alınarak, projeye ait dosyanın, proje kapsamında hazırlanacak olan her türlü bilgi ve dokümanın incelenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla, ÇED Başvuru Dosyasındaki bilgiler de göz önünde bulundurularak, üyeleri arasında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile birlikte, Şırnak İl Sağlık Müdürlüğü'nün ve Şırnak Tarım ve Orman İl Müdürlüğü'nün de yer aldığı bir inceleme-

değerlendirme komisyonu kurularak, projenin çevre ve insan sağlığına, tarım alanlarına, tarımsal ve hayvancılık faaliyetlerine, bütün canlı ekosistemi üzerindeki etkileri araştırılmış ve alınacak önlemler belirlenerek, tüm bu hususların proje sahibi tarafından taahhüt altına alınması sağlanmıştır.

2,4,5) Silopi Termik Santralinde, Bakanlığımızca denetimler yapılmaktadır. Gerçekleştirilen denetimlerde Çevre Kanunu'na aykırı faaliyet gösteren veya kirliliğe sebebiyet verdiği tespit edilen kurum, kuruluş ve işletmelere, 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 20. maddesine göre idari yaptırımlar uygulanmakta, ayrıca Bakanlığımızca yayımlanan suç duyurularıyla ilgili 2015/7 sayılı Genelgesi kapsamına giren konularda 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun çevreye karşı suçların düzenlendiği 181, 182 ve 183. maddelerine göre Cumhuriyet Savcılıkları'na suç duyurularında bulunmaktadır.

Şırnak Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğümüz tarafından 2018-2019 yıllarında söz konusu tesiste planlı ve şikâyet üzerine olmak üzere 4 defa çevre denetimi ve izleme çalışmaları yapılmıştır.

3) Şırnak İli Silopi İlçesi sınırları içerisinde Silopi Elektrik Üretim A.Ş. tarafından yapımı planlanan Silopi Termik Santrali (135 MW), Kömür Madeni ve Kireçtaşı Ocağı projesi hakkında Mayıs 2004'te, Silopi Termik Santrali (270 MWe-712 MWt), Santrale Yakıt Sağlayan Asfaltit Sahası ve Kireçtaşı Sahaları Kapasite Artışı projesi ile ilgili olarak da Eylül 2009'da, ÇED Yönetmeliği'nin 9. Maddesi gereğince Halkın Katılımı Toplantıları yapılmıştır.

ÇED Raporları Bakanlığımızda ve Şırnak Valiliğinde askıda ilan edilmek suretiyle halkın görüşüne açılmıştır. Projeye yapılan yeni ünite ilaveleri hakkında 2. bir ÇED süreci yürütülmüş ve proje hakkında 04.07.2011 tarihinde ÇED Olumlu Kararı verilmiştir.

6) 6446 Sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun Geçici 8. maddesi gereğince; çevre mevzuatına uyumuna yönelik yatırımların gerçekleştirilmesi ve çevre mevzuatı açısından gerekli izinlerin tamamlanması amacıyla 31/12/2019 tarihine kadar süre verilen 13 termik santralden; gerekli çevre yatırımlarını yapmayan 5 termik santral tamamen, 1 termik santral kısmen Çevre Kanunu'nun 15. maddesi kapsamında kapatılmıştır. 3 termik santralin Çevre İzin Belgesi bulunmakta olup; mevcut Çevre İzin Belgesine lisans konusu eklenmek üzere Geçici Faaliyet Belgesi, 4 termik santrale ise Geçici Faaliyet Belgesi verilmiştir.